

AZ OKTATÁSI MINISZTERIUM
DIAPOZITÍV-SOROZATA

KÉPEK A SZOCIALISTA VILÁG GAZDASÁGI ÉLETÉBŐL

Diapozitívek a gimnáziumok III. osztályában és
a szakközépiskolákban folyó földrajzoktatás részére

Kiadja:
Magyar Diafilmgyártó Vállalat
Budapest

Készült
AZ ORSZÁGOS
TANSZERGYÁRTÓ ÉS ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT
Kutatási és Filmgyártási Főosztályának irányításával

Írta:
Varajti Károly
főiskolai adjunktus

Lektorálta:
Dr. Ákos István

Utánnnyomás az 1971. évi kézirat alapján készült

Diafilm hny. 1021 — 100 pld.

F. k.: Gergely Róbert

Előszó

A gimnáziumok III. osztályában és a szakközépiskolákban folyó földrajzoktatás részére készült színes diapozitív-sorozat megjelenésével már valamennyi iskolatípus rendelkezésére állnak a földrajzterv anyagához kapcsolódó diáképek.

Az elkészült diasorozatok összesen 800 színes képet tartalmaznak. A fenti mennyiség igen jelentős segítséget nyújt a tantervi követelmények megvalósításához.

A diasorozatokhoz készült "Ismertetők" és a "Földrajztanítás"-ban megjelent cikkek sokoldalú tájékoztatást nyújtanak a diasorozatok elvi, tartalmi és módszertani vonatkozásairól. Ezért általános jellegű kérdésekre már nem térünk ki, mert a szaktanárok igen gazdag tapasztalatra tettek szert a gyakorlati munka során.

A jelen diasorozat képeinek kiválasztása során figyelembe vettük az eddig elkészült sorozatok tartalmát, és azonos ország vagy ágazat esetében sem ismételtük meg a képet, az objektumok egy másik sajátosságának, vagy oldalának a bemutatására törekedtünk. Így az általános iskolai és gimnáziumi diasorozatok tartalmukban kölcsönösen kiegészítik egymást.

A szocialista világ regionális gazdasági földrajzához készült színes diasorozat következetes és sokoldalú felhasználása a gyakorlati munka során nagymértékben emelheti

a tantárgy hatékonyságát. A szemléletesség elvének érvényesítésével elősegíthetjük az érdeklődés felkeltését, az új ismeretek könnyebb megértését és elsajátítását. A diáképek bemutatása megkönnyíti a helyes képzetek kialakítását, ösztönzi a tanulók aktivitását az órán folyó munka során.

A gimnázium III. osztályában befejeződik a földrajztanítás. Nem mindegy számunkra, hogy milyen benyomásokkal és alapokkal indítjuk utnak tanítványainkat. A rendelkezésünkre álló diárorszatók megkönnyítik az eddig tanult földrajzi ismeretek szintetizálását és így a mindennapi életben önállóan eligazodhatnak tanítványaink a gyorsan változó világban.

A szakközépiskolai földrajztanítás művelődési anyagához igen sok diakép felhasználható e sorozatból is. Különösen a hazánk gazdasági életét bemutató képek alkalmasak az ágazati gazdasági földrajz objektumainak megismertetésére.

A SZOCIALISTA ORSZÁGOK ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE ÉS A KGST

1. kép: KGST Palota Moszkvában

A távlati kép bemutatja a csillag alakú, imponáló méretű KGST Palotát. Az épületben a tagországok állandó képviselői és számos egyéb KGST intézmény székel.

A kép jobb oldalán a Kalinyin sugárút látható, melyet 15-20 szintes házak hosszú sora szegélyez.

Előtérben a Moskva-folyó.

2. kép: A KGST országok energiaelosztó központja Prágában

A kép az energiaelosztó központ vezérlőtermét mutatja. A központi energiaelosztó 9 tagország fővárával tartja a telefonkapcsolatot és azonnal az áramot kérő ország segítségére siet. Az áramot kérők néhány percen belül a KGST energiahálózatán megkapják a kívánt árammennyiséget.

A központ nagy anyagi megtakarítást jelent az egyes tagországoknak, mert energiatartalékuk biztosítására a központi hálózat nélkül, több kiegészítő erőművet kellett volna építeniük.

3. kép: A Magyar Néphadsereg légvédelmi rakétaegységeinek lövészete

Utban a rakéta a cél felé.

Néphadseregünk légvédelmi rakétaalakulatai Szovjet Közép-Ázsia területén tartják a hadgyakorlatot.

A Varsói Szerződés tagállamai rendelkeznek a modern harcászat leghatékonyabb eszközeivel. A tagországok fegyverbarátsága biztosítja a szocialista országok békés építőmunkájának feltételeit.

SZOVJETUNIO

4. kép: Norilszk

Az Északi-sarkkörön túl fekvő város ipari és kulturális központ. Nikkel- és más szinesfém-kohászat biztosítja a tundrán épült szocialista település dinamikus fejlődését.

A városképből következtetni lehet a terület éghajlatára (fátlanság).

5. kép: Kaukázusi falu

A Kaukázus éghajlati védőgátja kedvező feltételeket biztosít a folyóvölgyek és medencék sokoldalú mezőgazdasági termeléséhez.

A festői táj egyre több hazai és külföldi turistát vonz.

6. kép: Emberszállító rakéta fellövése

Ciolkovszkij, a nagy orosz tudós már századunk első éveiben megmutatta a gyakorlati Urkutatók reális útját.

A szovjet tudomány és technika gyors fejlődése az Űrkutatás merész távlatait nyitotta meg. 1957. október 4-én bocsátották fel az első mesterséges holdat és ezzel megkezdődött az emberiség történelmének kozmikus korszaka.

1961. április 12-én Gagarin végrehajtotta az ember első Űrrepülését és bebizonyította, hogy az ember el tudja viselni az Űrrepülés feltételeit.

A kép az első emberszállító rakéta fellövését mutatja a Bajkonur Űrrepülőtéren.

7. kép: Lunohod - 1. önjáró laboratórium

A képen az első holdjármű: a Lunohod-1 földi kipróbálását látjuk a holdfelszínhez hasonló, igen nehéz terepen.

1970-ben a Luna-17 a Holdra juttatta a Lunohod-1 (holdjáró) nevű önműködő terepjáró laboratóriumot. Ennek segítségével a szovjet asztronautika jelentős területeket tárt fel a Hold felszínén.

A holdjáró távirányítással működik. Az irányító a holdjáróról közvetített televíziós képen látja a jármű előtti terepet.

8. kép: Bajkál-tó

A világ legmélyebb tava a Bajkál. A tektonikus eredetű területe $31\,500\text{ km}^2$, legnagyobb mélysége 1620 m . A tó hossza 636 , szélessége 79 km . A tavat 200 folyó és patak táplálja, de csak egyetlen lefolyása van, az Angara.

A tó természeti és gazdaságföldrajzi adottságaival külön tudományos kutatóintézet foglalkozik.

9. kép: Moszkva történelmi negyede

A város történelmi magja a dombon fekvő ősi vár, a Kreml. Alapkövét a XII. században rakták le.

A képen jól látható a vörös téglából épített várfal és bástyák. Középen a Szovjetek Legfelsőbb Tanácsának épülete, mellette a Kreml épületének aranykupolái. A 70 méter magas, híres Szpaszkij-torony az aranykupoláktól jobbra látható. A Vörös teret lezáró soktornyú Vaszilij-székesegyház jellegzetes része a történelmi városnegyednek.

A Kreml fala előtt emelkedik az urali vörös és fekete gránitból épült Lenin-mauzóleum, ahol a világ minden tájáról érkező látogatók kegyelettel adóznak a nagy forradalmár emlékének.

10. kép: A moszkvai Metró

A város alatt, 150 km hosszúságban - 80 állomás között - másodpercnyi pontossággal suhannak a földalatti vasut kék szerelvényei. A metró teljes kiépítése után a vonalhosszuság eléri a 330 kilométert. A művészien kiképzett állomások nagy hírépítésszek, szobrászok stb. alkotásai. A képen egy ilyen mélyállomást szemlélhetünk.

11. kép: A moszkvai Gum áruház

A világváros híres bevásárló-központjában - a Gum áruházban - naponta több tízezer ember fordul meg.

12. kép: A moszkvai Kongresszusi Palota

Moszkva kiemelkedő szerepet tölt be a politikai és szellemi élet irányításában is. A főváros 26 színháza a pezsgő kulturális életet jelzi. A képen a Kongresszusi Palota előadótermét látjuk, ahol a közönség a világhírű szovjet balett előadását ünnepli.

13. kép: Moszkva Népgazdasági Kiállítás

A főváros egyik jellegzetessége a népgazdasági kiállítás. Több mint 80 kiállítási csarnokban és 200 pavilonban tekinthető meg mindaz, amit a szovjet emberek a tudomány, az ipar, a mezőgazdaság területén elértek.

14. kép: Leningrád, Ermitázs

A Néva partján, a Téli Palota épületeiben találjuk a világ egyik leghíresebb és leggazdagabb képtárát.

A leningrádi képtár és muzeum az orosz cárok által alapított pompás képgyűjteményből alakult. A képgyűjtemény az egész európai festészetet felöleli, főként németalföldi és flamand művekben gazdag (Rembrandt, Rubens, Van Dyck). Rendkívül sokoldalú és gazdag az iparművészeti anyaga is.

15. kép: A leningrádi Izsák Katedrális

A katedrális 40 évi munka után 1858-ban készült el. Napjainkban a múzeumnak berendezett épület 14 000 ember befogadására alkalmas. A katedrális belsejét mutató képről is megállapítható, hogy páratlan szépségű és monumentális alkotás. (A tartalomjegyzékben technikai hiba miatt szerepel a Pál Katedrális megnevezés.)

16. kép: Kijev centruma

A Szovjetunió egyik jelentős ipari és kulturális központja Kijev, az Ukrán SzSzK fővárosa. A város a Dnyeper folyó dombos jobb és a sík bal partján terül el.

A II. világháború alatt igen súlyos károkat szenvedett. Azóta újjáépítették, a megrongált műemlékeket helyreállították.

A kép a város fő utvonalaának, a Krescsatyiknak egy részét szemlélteti.

17. kép: Az Odesszai Központi Kikötő

A szép fekvésű, teraszra épült város a Fekete-tenger legnagyobb tengeri kikötője.

A kép a Központi Kikötő egy részletét mutatja.

18. kép: Buhara

Az ókorban alapított városban közép-Ázsia legszebb műemlékei találhatóak.

A város környékén előforduló rendkívül gazdag földgázlelőhelyek a szovjet közép-ázsiai köztársaságokat és az Ural vidék iparát látják el korszerű energiahordozóval.

A képből a tanulók a terület éghajlatára is következtethetnek.

19. kép: Hegyvidéki nomád állattenyésztés a Kirgiz SzSzK-ban

A Fergánai-medencét körülvevő hegyvidék vezető gazdasági ága az állattenyésztés. Az évszakoknak megfelelően vertikális irányba vándorolnak az állatok.

A táj arculatából az éghajlatot és a felszinformákat felismerhetjük.

20. kép: Jaltai kikötő

A Krim-félsziget déli csucsnál fekszik az Orosz Riviera gyöngyszeme, Jalta.

A legyezőpálmákkal szegélyezett tengerparti sétány és a környező hegyvidék a turisták igazi paradicsoma.

A képen a mozgalmas kikötő látható.

1945 februárjában a Jalta melletti Livádiában találkozott a három szövetséges nagyhatalom vezetője, hogy megvitassák az ezer sebből vérző Európa jövőjét.

21. kép: TU 144-es személyszállító gép

Az óriási távolságok miatt a Szovjetunióban különösen nagy jelentőségű a légiközlekedés állandó fejlesztése.

A világ első szuperszónikus utasszállítója, a szovjet Tupoljev akadémikus TU 144-es gépe. A gép maximális sebessége 2 500 km/óra, a szállítható utasok száma 120-150 fő. A gép a Budapest és Moszkva közötti távolságot 45 perc alatt teszi meg.

22. kép: Murmanszki kikötő

Murmanszk kedvező földrajzi fekvése és jégmentes kikötője révén a szovjet export-import forgalom egyik legfontosabb központja. A város kikötője közel 8 km hosszan nyúlik el a part mentén. Itt rakják hajóra a Kola-félsziget értékes kincsét, a dúsított apatitot, a gépek, a speciális felszerelési tárgyak, gépkocsik ugyancsak innen jutnak el a világ távoli területeire.

A Szovjetunió Barents-tengeri halászflojtájának is Murmanszk a központja. A hatalmas halkonzervgyárak évente több mint 2 millió tonna halat dolgoznak fel. A képen a város és a kikötő egy részlete.

LENGYELORSZÁG

23. kép: Varsói részlet az Óvárosból

Varsó hétszáz éves város. Kezdetben a kézműipar és a kereskedelem, később a manufaktúrák, végül pedig a gyáripar fellegvára lett.

Az egykor virágzó város a II. világháború alatt rombadőlt, a világ egyik legnagyobb temetője lett.

A népi Lengyelország elsőrendű feladatának tekintette a város újjáépítését.

A képen látható óvárosi részletet nagy műgonddal eredeti formájában helyreállították és újra a régi hangulatot idézi.

24. kép: A Chopin emlékmű Varsóban

A világhírű lengyel zeneszerző és zongoraművész a XIX. század harmóniavilágának egyik legfontosabb kialakítója.

A kép bemutatását kapcsoljuk össze egy ismert Chopin darab megszólaltatásával.

25. kép: Chopin szülőháza

A lengyel nép nagy szeretettel őrzi és ápolja a világhírű zeneszerző és zongoraművész életművét. A múzeumnak berendezett szülőházban minden évben hangversenyt rendeznek a zeneszerző tiszteletére.

26. kép: Krakkói Posztócsarnok

Krakkó évszázadokon keresztül a lengyel kultúra fővárosa volt. Hatszáz éves egyeteme nemzetközi rangot vívott ki magának. Falai között évszázadok alatt sok ezer magyar diák tanult.

A képen látható reneszánsz, nagy Piac tér és Posztócsarnok eredeti szépségüket tárják a látogatók százezrei elé. A város hangulata sokban emlékeztet a régi magyar városokéra. Talán azért is olyan közkedvelt a magyar turisták körében.

27. kép: Szczezin városrészlete

Szczezin a Balti-tenger legnagyobb kikötője, jelentős fémvegyi- és élelmiszeripari központ.

Látképe ma is őrzi a Hanza-városok jellegzetes stílusát.

28. kép: Gdańsk jellegzetes házai

A viharos történelmi multtal rendelkező város a II. világháború után - a német uralom alól felszabadulva - soha nem álmodott fejlődésnek indult. Nemcsak romjait állították helyre, hanem iparát is kifejlesztették. A Gdański Hajógyár Lengyelország legnagyobb hajóépítő üzemévé fejlődött.

A képen a romokból újjászűletett óvárosi részlet látható.

Számos természeti érdekessége és sajátos történelmi multja miatt idegenforgalma évről évre emelkedik.

29. kép: Zakopane

A télisportok kedvelt központja a Magas-Tátra északi oldalán fekvő Zakopane. A táj szépsége, a magas hegyvidék tiszta levegője és napfényes éghajlata a gyógyulni vágyókat és a turistákat az év minden részében vonzza.

A hegymászók kedvelt célpontja a 2499 méter magas Rysy.

A tanulóktól kérjünk választ a következő kérdésekre:

1. Milyen a táj természetes növényzete?
2. Mi formálta a festői hegyvidék felszínét?

NÉMET DEMOKRATIKUS KÖZTÁRSASÁG

30. kép: Berlin környéki részlet

Berlint - a Német Demokratikus Köztársaság fővárosát - a kisebb-nagyobb morénatavakkal tarkított erdős környezet hatalmas parkként veszi körül, ahová a lakosság szívesen kirándul.

31. kép: Potsdam, új palota

Berlin szomszédságában az erdős dombvonulatok és a csillogó tavak övezte szigeteken épült Potsdam.

A város a porosz királyok rezidenciája és kedvelt tartózkodási helye volt. Ebből a korból számos műemlék maradt fenn. A képen az építőművészek egyik remeke, a rokokó stílusban épült nyári palota látható.

Potsdam városa és a német nép történetében fontos fejezet kezdődött, amikor 1945-ben a győztes nagyhatalmak a Cecilienhof-kastélyban a Potsdami Egyezményt aláírták.

32. kép: Petrólkémiai Üzem. Leuna II.

Merseburg mellett van a szovjet kőolajra épülő Leuna II. hatalmas petrokkémiai kombinát.

Érdeemes felhívni a tanulók figyelmét a petrokkémiai Üzem külső megjelenési formájára.

33. kép: Részlet a lipcsei vásárból

A kép az 1971-es tavaszi vásár egy részletét mutatja. Az árumintavásáron a világ csaknem valamennyi országának ipari és kereskedelmi vállalatai állítják ki legújabb termékeiket.

34. kép: Meisseni porcelánipar

Az Elba-parti város porcelánipara világhírű.

Erős Ágost szász választófejedelem 1710-ben alapította a ma is működő gyárat.

A képen: a porcelánváza festése látható.

35. kép: Zwinger

A pompát kedvelő, művészetet pártoló szász királyok szebb-nél szebb épületekkel és műkincsekkel gazdagították Drezdát. A város műemlékei közül legszebb a XVIII. században épült, barokk stílusú Zwinger.

A II. világháború alatt rombadőlt műemléket eredeti állapotban építették újjá.

A Zwinger épületében számos múzeum van. Itt található a híres drezdai képtár anyaga, a porcelángyűjtemény, a történelmi múzeum és az éremgyűjtemény.

A képen az épület belső udvarrészlete szemlélhető.

36. kép: Drezdai képtár

A képtár híres gyűjteményének alapját Erős Ágost képtára alkotja, melynek nagy részét a XVII. század végén és a XVIII. század első felében Itáliában vásárolta.

Anyagának legjelentősebb részét az olasz reneszánsz (Raffaello: Sixtusi Madonna, Tiziano: Adógaras stb.) és a XVII. századi németalföldi festészet (Rembrandt és Rubens több képe) alkotja. Kisebb a francia és a spanyol gyűjtemény.

37. kép: Szász-svájci részlet

A kép Elba-völgyi tájat mutat. A háttérben az Elbai-homokőhegység része.

A tájkép izelítőt nyújt Szász-Svájc arculatáról, hangulatáról.

38. kép: Erfurt

A Thuringiai-medencében helyet foglaló Erfurt zöldség- és vetőmagtermelése fejlett.

A kép azt a területet mutatja, ahol az Európa-szerte ismert virág- és zöldségkiállításokat rendezik.

Kérdezzük meg a tanulóktól, hogy milyen adottságok segítik e terület zöldségtermelését?

CSEHSZLOVÁKIA

39. kép: Prága panorámaképe

A Moldva (Vltava) két partján elterülő település felett a Hradzsín és a gótikus Szent Vitus székesegyház épülete uralkodik. (Jobb oldali rész.) A kép közepén Prága nevezetes műemléke a XIV. században épült Károly-híd.

A főváros Közép-Európa egyik legrégebbi kulturális központja.

40. kép: Az aranyművesek utcája a Prágai Várban

Gyakran keresik fel a külföldi turisták a középkori hangulatot idéző aranyművesek utcáját.

41. kép: Táj a Magas-Tátrában

Csehszlovákia egyik leglátogatottabb idegenforgalmi központja a Magas-Tátra.

A hegylánc lábánál sorakoznak a kitűnő, fenyvesek övezte gyógy-, üdülő- és téli sporthelyek.

Kérdezzük meg a tanulóktól, milyen lehet e terület éghajlata, természetes növényzete, mi formálta és formálja a táj felszínét és mivel foglalkozhatnak lakói.

42. kép: Telc

A Morva-medence híres műemlékvárosa Telc.

ROMÁNIA

43. kép: Kőolajmező

A képen a Kárpátok külső oldalán fekvő kőolajmező részlete.

A román kőolaj kitűnő minőségű. A vegyipar gyors fejlődése lehetővé tette, hogy az egész kőolajmennyiséget az ország üzemei dolgozzák fel.

A tanulók megfigyelhetik a kőolajmező külső ismérveit.

44.kép: Hunedoara-i nehézipari központ

Románia legnagyobb kohászati kombinációját mutatja a kép. Ennél a felvételnél a levegő szennyezésére is felhívhatjuk a tanulók figyelmét.

45. kép: Tordai hasadék

Erdély csodálatos szépségű tájakban gazdag. A vadregényes Tordai hasadék a turisták igazi paradicsoma.

A kép alkalmas a mészkőhegység formakincsének bemutatására is.

46. kép: Marosvásárhely

A több mint 100 000 lakosu város főterét szemlélteti a kép. A Maros-menti város élénk ipari, kereskedelmi és kulturális központ. A Bolyai Farkasról elnevezett középiskola több mint 400 éves multra tekint vissza.

47. kép: Al-dunai részlet

A képen a Babakaj szikla látható.

48. kép: Román tengerpart

Románia legfőbb idegenforgalmi vonzóereje a nyáron meleg és napos tengerpart. Konstanca (Constanta), Eforie és Mamaia világszinvonalu fürdőhelyek.

BULGÁRIA

49. kép: Szófia

Szófia jelképe a század elején épült Alexander Nevszkij katedrális. A székesegyházat a török elleni felszabadító harcban elesett hősök emlékére építették.

A katedrális gazdagon aranyozott kupoláinak fénye elsőnek köszönti a fővárosba érkezőt.

50. kép: Rilai kolostor

A Rila folyó festői völgyében épült kolostor Bulgária egyik legjelentősebb kulturtörténeti emléke, építészeti remeke. A muzeummá nyilvánított kolostort és környékét évente százezrek keresik fel. A kolostor 1147 méter magasan fekszik és hólepte hegyormok övezik.

51. kép: Rilai kolostor freskórészlete

A bolgár képzőművészet kiemelkedő alkotása a rilai kolostor főtemplomának freskója.

52. kép: Jellegzetes bolgár házak

A szubbalkáni medencék egyik kisvárosának, Melniknek jellegzetes házait látjuk a képen. A Pirin délnyugati lábánál elterülő város és környéke a turisztika számára szinte felbecsülhetetlen kincset jelent.

53. kép: Plovdiv

Bulgária második legnépesebb városának részletét mutatja a kép. A település a termékeny Marica-alföld központjában fekszik.

A sokarcu és jelentős vásárváros a régmúltat és a jelent elválaszthatatlanul összeötvözi.

JUGOSZLÁVIA

54. kép: Belgrád új városrésze

A közelmúltban még mocsaras területen, a Száva tulsó partján új városrész épült fel.

A modern lakóépületek, hivatalok, szállodák és sportlétesítmények szinte önálló városközpontot alkotnak.

55. kép: Zágráb

A Horvát Szövetségi Köztársaság fővárosa Zágráb, Jugoszlávia második legnépesebb városa.

A Száva-terazon épült, gót székesegyház köré tömörült, sok műemléket őrző óvárosi részt szemlélteti a kép.

56. kép: Bled

A Juliai-Alpok mesébe illő környezetében fekszik Bled városka, amely a fenyvesekkel övezett hegyi tó partján

épült. Szlovénia leglátogatottabb idegenforgalmi területe.

Nevezetessége a tó közepén fekvő szigeten a XI. századból származó Mária templom és a középkori vár.

57. kép: Hegyvidéki juhtenyésztés

Jugoszlávia legnagyobb kiterjedésű hegyvidékének, a Dinári-hegységnek részletét mutatja a kép.

A hegyvidék magasabb régióiban a vízhiány miatt állandó település nincsen, a fennsíkakat a nyári hónapokban csupán a juhaikat őrző pásztorok keresik fel.

A képen megfigyelhető a mészkő vízszintes rétegződése is.

58. kép: Plitvicei-tavak

A Horvát Magas-Karszt területén, a Kis-Kapela és Plejesevica vonulatok közötti kapuban, a Matica völgyében alakult ki a Plitvicei-tavak sorozata. A 16 hosszukás, 5-50 méter mély tavat a különböző magasságu és formájú látványos vizesések sora kapcsolja össze.

A tavak környéke sok turistát vonz. A tanulók a kép alapján következtethetnek a karsztformák kialakulására.

59. kép: Dubrovnik

A jugoszláv tengerpart leglátogatottabb helyei közé tartozik Dubrovnik. A kép előtérében a strandfürdő, a háttérben az új modern városrész. A város számos gótikus, rene-

szánsz és korai barokk stílusban épült műemlékkel büszkélkedik.

A tanulókhöz a következő kérdéseket intézhetjük:

Milyen a bemutatott terület éghajlata?

Milyen természeti és társadalmi tényezők segítik elő a terület idegenforgalmát?

60. kép: Korcula-sziget

A képen Korcula-sziget, illetve a sziget nevével azonos nevű városka látható. A kellemes éghajlat, a festői táj a turisták százezreit vonzza a Dalmát-tengerpartra.

61. kép: Vajdasági mezőgazdasági terület

Jugoszlávia legfontosabb mezőgazdasági területe, éléskamrája a Vajdaság. E terület kedvező talaja és éghajlati adottságai nagyarányú kukoricatermelést tesznek lehetővé.

A légifelvétel egy főleg kukoricatermeléssel foglalkozó falu határát mutatja.

ALBÁNIA

62. kép: Albán tengerpart

Albániát 472 kilométer hosszan az Adriai-tenger határolja. Az ország számára a tenger egyben a külvilággal való kapcsolatot is jelenti. A hosszú tengerpart öblökben szegény, ezért kevés a védett kikötő.

A tenger halgazdagsága, forgalma, fürdői és sótartalma a tengerpart gazdasági értékét növelik.

A képen látható meredek festői partszakasz az Albán Riviéra részlete.

63. kép: Az Albán-hegyvidék és a parti síkság

A kép előterében a 20–30 km széles tengerparti síkság részlete, a háttérben az Albán-hegyvidék húzódik.

A második világháború után a parti síkság mocsaras területeinek jelentős részét lecsapolták, ezzel új értékes területeket nyertek a mezőgazdaság számára. A képen megfigyelhető a külső erők eróziós munkája is.

64. kép: Vizerőmű

A tervezéskor számos vizerőművet építettek Albániában. A vizerőművek és a hőerőművek között összehangolt energiatermelés folyik. A folyók őszi, téli és kora tavaszi magas vízállása idején a vizerőművek teljes kapacitással dolgoznak. Ebben az időszakban a hőerőművek csak besegítenek az energiatermelésbe. Nyáron fordított a helyzet. Ekkor a teljes kapacitással termelő hőerőművek mellett a vizerőművek csak csökkentett kapacitással működhetnek.

A képen a Karl Marx vizerőmű látható. Az ország energiatermelésének kb. 65%-át vizerőművek szolgáltatják.

65. kép: Rézfeldolgozó Üzem

Az Albán-hegyvidék szinesfémek érceiben gazdag. Az érceket korábban feldolgozatlanul szállították ki az országból. A nehézipar létrehozásával azonban lehetővé vált az ásványkincsek kiaknázása és hazai feldolgozása.

A kép a Skodrában működő rézfeldolgozó Üzemet ábrázolja. Az itt előállított villamosvezeték nagyrésze exportra kerül.

66. kép: Kőolajfinomító és hőerőmű

Az ország számottevő kőolajtermeléssel rendelkezik. Az egy főre eső kőolajtermelésben Albánia az európai országok viszonylatában előkelő helyet foglal el. A kép a Fieri hőerőművet és kőolajfinomítót szemlélteti.

KINAI NÉPKÖZTÁRSASÁG

67. kép: Kinai arctipusok

A Kínai Népköztársaság a Föld legnagyobb lélekszámú országa. A természetes szaporodás 25‰ körül van. Évente kb. 15 millióval növekszik az ország népessége.

A kínaiakon kívül több mint 60 kisebb-nagyobb lélekszámú nemzetiség él az országban (tibeti, huji, ujgur, mandzsu, mongol, csuang stb.).

A képen az ország különböző tájain élő lakosok típusai szemlélhetők.

68. kép: Mezőgazdasági művelés

Az ország gazdasági életében évezredek óta a mezőgazdaság a vezető ágazat. A felnőtt lakosság kb. 80%-a ma is a mezőgazdaságból él.

A népi forradalom győzelme óta emelkedtek a termésátlagok, növekedett a szántóterület nagysága, de a szárazabb években még így is kenyérgabona behozatalra szorul az ország.

A mezőgazdasági művelésben ma a hagyományos művelési formák még szerepet játszanak.

A képen a látottak alapján is megállapíthatók az igen eltérő művelési formák.

69. kép: Rizstermelés

Az ország legfontosabb terménye a rizs. Fő rizstermelő körzetek a meleg, csapadékos, elegendő öntözővízzel rendelkező területek. A rizs termelése sok munkát igényel. A palántákat kézzel ültetik és az aratás is kézi erővel történik.

70. kép: Rizsaratás

Igen nagy gonddal történik a beérett rizs aratása és cséplése. Ez a rizsföld a Jangce medencéjében van.

71. kép: Gyapot betakarítása

Kína a világ harmadik gyapottermelő országa. A megnövekedett termelés a szükségletet kielégíti.

Hszincsiang tartomány hosszú, erős szálu gyapotjának a betakarítását szemlélteti a kép.

72. kép: Mezőgazdasági terület növelése

A magas természetes szaporodás egyre több élelmiszer termelését igényli. Ennek érdekében évente 2-3 millió hektár szűzföldet törnek fel és vonnak be a termelésbe.

A kép az egyik nyugat-kínai szűzterület feltörését mutatja.

73. kép: Kínai falu piaca

Kína lakosságának négyötöde még ma is falvakban él. Az anyagi javak cseréjében a falu piacának fontos szerepe van.

74. kép: A csatornák szerepe a közlekedésben

A belső forgalom lebonyolításában nagy a jelentősége a folyó- és csatornahálózatnak. A nagyarányú folyószabályozások és csatornaépítések következtében évről évre növekszik a belső víziutak hossza.

A nagy tengeri és folyami hajókon kívül a képen látható "dzsunkák" is részt vesznek a forgalomban.

75. kép: Kőolajfinomító Üzem

A népi Kína megalakulása előtt jelentéktelen volt a kőolajtermelés. A nagyarányú geológiai kutatás jelentős kő-

olajkészleteket tárt fel. Leggazdagabb kőolajmezői az ország északnyugati területén Hszincsiában vannak. Az itt termelt kőolajat helyben, a képen látható kőolajfinomítóban dolgozzák fel.

76. kép: Pekingi textilüzem

Az ország könnyűiparának legfontosabb ága a hazai nyersanyagot feldolgozó pamutipar.

A kép Peking egyik textilkombinátját mutatja. A nagy munkaerőbőség lehetővé teszi, hogy a textiliparban is férfi munkaerőt foglalkoztassanak.

77. kép: Téli kép Pekingről

A háromezer éve alapított főváros a világ egyik legrégebbi városa. A képen jól láthatók a jellegzetes kínai építészet alkotásai.

MONGÓLIA

78. kép: Juhlegelő

Mongólia területének négyötöde legelő. Legelterjedtebb használlata a juh. A több mint 10 milliót számláló juhállomány tenyésztése az ország minden részén általános.

A kép az egész hegyoldalt ellepő juhnyáját mutat a Kis-Bogd hegységben.

A kevés csapadék miatt vándorló állattenyésztés alakult ki.

79. kép: Mongól táj

A Hangaj-hegység északi részét mutatjuk, előtérben az állattenyésztők jurái állnak.

A kép alkalmat ad arra, hogy a tanulók a terület éghajlata és növényzetére következtessenek.

KOREAI NÉPI DEMOKRATIKUS KÖZTÁRSASÁG

80. kép: Acélhengermű

Az ország ásványkincsei kedvező lehetőséget biztosítanak a nehézipar fejlesztéséhez.

A szocialista országok jelentős segítséget nyújtottak a kohászat és a gépipar kiépítéséhez. A képen a főváros közelében működő kohászati kombinát hengermű-részlege.

81. kép: Tájkép a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságból

A képen élénk tárul az Észak-koreai hegyvidék formakincse, arculata és növényzete.

Hívjuk fel a tanulók figyelmét a táj szépségére.

82. kép: Textilüzem

A Koreai NDK könnyűiparának legfejlettebb ága a textilipar. A diapozitív Phjongjang korszerű textilipari üzemét mutatja.

Kérdezzük meg a tanulóktól, hogy milyen textilipari nyersanyagot termelnek az országban?

VIETNAMI DEMOKRATIKUS KÖZTÁRSASÁG

83. kép: Vietnami falu

A Vietnami Demokratikus Köztársaság lakóinak többsége földműveléssel foglalkozik és falvakban él.

Kérdezzük meg a tanulóktól, milyen természeti földrajzi és társadalmi tényezők játszanak szerepet az ország mezőgazdaságában?

KUBA

84. kép: Havanna

Kuba politikai, gazdasági és kulturális életének központja, egyben legforgalmasabb kikötője.

A főváros gyors növekedése következtében a régi spanyol építészet jellegét elveszítette és felhőkarcolóival, nagy üzletházaival észak-amerikai jellegűt öltött.

Szép fekvésével, rendezett utvonalaival a legszebb latin-amerikai városok közé tartozik.

85. kép: Santiago de Cuba

Oriente tartomány gazdasági és kulturális központja Santiago de Cuba. Lakóinak száma megközelíti a 200.000 főt. Az ország harmadik legnagyobb városának kikötője élénk forgalmat bonyolít le.

86. kép: Valle de Vinales

Jellegzetes kubai tájat vetít elénk a diaposztív. A tanulóknak következtethetnek a terület éghajlatára és gazdasági növényeire.

HAZÁNK GAZDASÁGI FÖLDRAJZA

87. kép: Mezőkövesdi szoba

A Matyóföld (Mezőkövesd, Tard, Szentistván községek) sajátos népművészettel rendelkezik. A matyók csodálatos színpompás népviseleti cikkeit még ma is készítik. A Mezőkövesdi Matyó Népművészeti Szövetkezet több száz matyó népművészt foglalkoztat. Termékeiket a világ sok országába exportálják. A felvételen matyó szobát látunk.

88. kép: Kalocsai népviselet

Szépek és híresek a Kalocsa és környékén kialakult népi himzés és pingálás mintái.

Az asszonyok mesés színpompájú, fantáziadus motívumokat himeznek és festenek.

Szövetkezetbe tömörülve itt is több százan készítenek étkezési garnitúrákat, himzett terítőket és egyéb népművészeti termékeket exportra.

A szövetkezet Népművészeti Házában a város és vidéke népművészeti hagyományait őrzik.

89. kép: Decsi népviselet

A kép a Sárköz (Decs község) napjainkban is élő népviseletét mutatja be.

90. kép: Zalaegerszegi skanzen

Zalaegerszegen épült fel a százötven-kétszáz éves lakó- és gazdasági épületekből a szabadtéri falu-muzeum.

A miniatűr falu nemcsak a göcseji népéletnek, a népi építészetnek állít emléket, hanem helyet kaptak területén a táj jellegzetes fáit, disznővényei és virágai is.

A kép a skanzen egy részét szemlélteti.

91. kép: Algyői kőolajüzem

Hazánk kőolajmezői közül a Szegedtől északkeletre fekvő algyői mező a legjelentősebb.

Az itt kitermelt földgázt csővezetéken szállítják a felhasználás helyére.

Távlati kép a földgázüzem részletével.

92. kép: Dunamenti Hőerőmű

A harmadik öt éves terv időszakában fejeződött be a hőerőmű építése. A 600 MW teljesítményű óriás erőmű a Szovjetunióból importált kőolaj felhasználásával termel energiát. A százhalombattai erőmű turbinái közül két 150 és három 50 MW-os turbinát hazai gyárak készítettek. Ezzel a magyar turbinagyártás területén is új korszak kezdődött. Az óriási gépegységek alkalmazása csökkenti az 1 kWh áram termeléséhez felhasznált kalóriamennyiséget, ami fűtőanyagmegtakarítást tesz lehetővé.

93. kép: Központi fizikai Kutató Intézet atomreaktora

A Központi Kutató Intézet csillebérci atomreaktora kutatási és gyógyítási célokra mesterséges radioaktív izotópokat állít elő.

A reaktor egyben az atomkutatást és a szakemberképzést is elősegíti.

94. kép: Ajkai Timföldgyár

A magyar-szovjet alumínium- és timföldrejezmény kere-tében épült fel az új Ajkai Timföldgyár.

A 240 000 tonna timföld évi termelésével megháromszorozódott a timföldgyártás Ajkán.

A kép előterében a 35 méter átmérőjű vörösiszap ülepitők láthatók.

95. kép: Várpalotai Alumíniumkohó

Ez az ország legnagyobb alumíniumkohója.

A tanulóktól kérjük választ a következő kérdésre:

Milyen telepítőtényezők figyelembevételével alakult ki a várpalotai alumíniumkohászat?

96. kép: Székesfehérvári Könnyűfémű

Az alumíniumkohók által termelt tömbalumínium egy részét a Székesfehérvári Könnyűfémű dolgozza fel.

A kép előterében hengerelt alumínium szalag.

97. kép: Urkúti mangánbánya

A hazai mangánércbányászat 90%-a jut Urkútra. A ki-termelt mennyiség fedezi a hazai szükségletet és kivi-telre is kerül belőle.

A mélyművelésű bánya részlete csillesorral.

A kép bemutatása során kérdést tehetünk fel a mangán keletkezésére vonatkozóan.

98. kép: Ózdi Kohászati Üzemek

A hegyekkel övezett tájban az ország legrégebbi nagy-kapacitású kohászati kombinátja működik. (A tartalom-jegyzékben a kombinát neve hibásan szerepel.)

A felszabadulás után jelentős beruházásokkal korszerű-sítették az ózdi kohászati üzemeket.

A tanulók a diapozitív nyomán jellemezhetik a kohómu külső képét és a környezetre gyakorolt hatását.

99. kép: Csepeli Acélmű

A Csepel Művek 3-as számú Martin-kemencéjét látjuk. Az acélmű nyersanyagszükségletét a dunaujvárosi nyersvas valamint az ócskavas biztosítja.

Az acélműben - a gépipari követelményeknek megfelelően - minőségi acélt gyártanak.

100. kép: Győri Rába-Man Motorgyár

A közúti járműprogram keretében Győrött a Magyar Vagon- és Gépgyárban megindult a Rába-Man Diesel-motorok gyártása.

A kép kitűnően tájékoztat arról, hogy milyen korszerű szériatermelésre berendezett üzem.

101. kép: Magyar Hajó- és Darugyár

A Magyar Hajó- és Darugyár budapesti üzemében készülnek az 1300-1500 tonnás Diesel-motoros folyam-tengerjárók, kisebb személyszállító hajók és 5-100 tonna teherbírású uszó- és kikötődaruk.

A gyár termékeinek jelentős hányada exportra kerül.

102. kép: VIDEOTON Híradástechnikai Gyár

Nemzetközi tekintetben is kiemelkedő szerepük van a magyar híradástechnikai termékeknek.

A kép a székesfehérvári VIDEOTON Gyár modern szalag-

rendszerben termelő tv alkatrészeket előállító részlegét szemlélteti.

103. kép: Dunai Kőolajfinomító

A kőolajipari óriás üzem a Barátság-olajvezetéken érkező szovjet kőolajból évi 3 millió tonnát dolgoz fel. A Dunai Kőolajfinomító jelenleg működő 14 üzemében motorhajtó anyagokon kívül értékes ásványolajipari termékeket, köztük benzolt és toluolt állítanak elő.

Az óriás üzem jelenleg is tovább épül. 1975-ben már 10 millió tonna kőolaj feldolgozására lesz kapacitása.

104. kép: Tiszai Vegyi Kombinát

A Leninvárosban felépült vegyimű hazai és Romániából importált földgázbázisra épült. Az üzem fő termékei többféle nitrogénműtrágya, szintetikus festékanyagok, műanyagok stb.

A diapozitíven megfigyelhető a vegyiüzemek jellegzetes külső képe (csővezetékek, tartályok).

105. kép: Tiszavasvári Alkaloida Gyár

A harmincas években épült üzem a tervgazdálkodás folyamán korszerűsítették és bővítették.

A magyar gyógyszeripar a száraz mákgumóból nyert morfin-alkaloidák termelése terén világviszonylatban vezető szerepet tölt be.

A képen megfigyelhetők a gyógyszergyárakra jellemző berendezések.

106. kép: Dunai Cement- és Mészmu

A második öt éves terv során készült el a Dunai Cement- és Mészmu. Nyersanyagát a háttérben látható Naszály adja. Az óriás üzem évi kapacitása 1 millió tonna. A képről megállapítható, hogy az üzem nagymértékben szennyezi a levegőt.

107. kép: Budapesti II. számú Házgyár

A lakásépítés érdekében a nagyvárosokban "házgyárakat" hoztak létre. Az iparszerű lakásépítés megszüntette az iparág idényjellegét, miáltal lényegesen meggyorsult a lakásépítés üteme. A kép a szállításra váró épületelemeket mutatja

108. kép: Szegedi Textilművek

Korszerű gépekkel felszerelt textilüzem, főleg a Szovjetunióból importált nyersanyagot dolgozza fel. Az üzem munkáslétszáma már 3500 személyre bővült.

109. kép. Nyergesújfalui Viscosagyár

Nyergesújfalun létesült az ország első szintetikus műszálgyára, amely a Danulon elnevezésű műszálakat készíti.

A kép az automatizált üzemet szemlélteti.

110. kép: Nagyüzemi mezőgazdaság

A nagyüzemi mezőgazdaság megteremtése igen jelentős beruházásokat igényel.

A kép a Balatonboglári Állami Gazdaság új központját mutatja.

111. kép: Öntözés

A galgahévízi Rákóczi Termelő Szövetkezet 210 holdas, szórófejes öntözésre berendezkedett kertészetét mutatja be a felvétel.

Az öntözés a belterjes irányú fejlesztés egyik igen fontos tényezője.

112. kép: Fóliás termelés

Az óriás fóliásátrokban ma már gépi erővel is dolgoznak. A primőr termények iránti kereslet növekedése erőteljesen fejleszti ezt a termelési formát.

A tanulók a kép nyomán elemezhetik, hogy a természet-átalakítás melyik formáját példázza ez a termelési forma.

113. kép: Növényvédelem

A növényvédelem legkorszerűbb formája figyelhető meg a Balatonboglári Állami Gazdaságban.

114. kép: Kísérleti intézet

Az új biológiai módszerek kialakítása nagymértékben hozzájárul a termésátlagok növeléséhez.

A képen a Kompolti Kísérleti Intézet színes foliákkal letakart kísérleti lucernaparcellái.

115. kép: Kukorica gépi betakarítása

A legnagyobb területen termelt szántóföldi növényünk gépi betakarításának megoldása az egyik legsürgetőbb feladat.

A képen látható gépi kukoricabetakarítást a Komáromi Állami Gazdaság alkalmazza.

116. kép: Nagyüzemi gyümölcsös

A kép a bugaci Városházi Állami Gazdaság nagyüzemi almását mutatja. A homokos területen kialakított gyümölcsös 10-szeres értéket termel a korábbi szántóföldi terméshez viszonyítva.

117. kép: Szüret a Tapolcai-medencében

A Tapolcai-medence bazalthegeyeinek déli lejtőin világ-hírű borvidék alakult ki. A kedvező éghajlati és talaj-adottságok, valamint a Balaton vizükre révén kialakult "kettős" sugárzás nagymértékben hozzájárul az itt termelt borok minőségéhez. A badacsonyi szürkebarát és kéknyelű bormárkák Európa-szerte ismertek.

A szőlőtermelés jelentősége mellett hívjuk fel a tanulók figyelmét a táj idegenforgalmi értékeire is.

118. kép: Tokaji pincegazdaság

A legrégebb magyar borvidék a tokaj-hegylajai. A tokaji bor az ország és egyben a világ egyik legjobb minőségű bora.

E borvidéken az aszúkészítésre legjobban alkalmas furmint és a kevésbé aszusodó hárslevelű szőlőfajtákat termelik. A tokaji bor sajátos zamata, hirneve nem csupán a kitűnő természeti adottságoknak, hanem az itteni különleges pincekultúrának (pinceklíma, pinceflóra, sajátos borkezelés) is köszönhető.

119. kép: Fűszerpaprika termelés

Az ország napfényben leggazdagabb területein, elsősorban Kalocsa és Szeged körzetében termelik a fűszerpaprikát. A magyar fűszerpaprika festékanyaga és C-vitamintartalma igen magas, és nemzetközi viszonylatban is a legjobb minőségű.

A hazai szükségletek kielégítése mellett a fűszerpaprika fontos exportcikkünk.

A kép paprikaszárító pajtát mutat.

120. kép: Szarvasmarhatenyésztés

A mindjobban fejlődő nagyüzemi szarvasmarhatenyésztésünk takarmányozási gondokkal küszködik. Különösen rét- és legelőgazdálkodásunkat kell erőteljesen fejleszteni. Mesterségesen öntözött legelők létrehozásával lehet pótolni a takarmányhiány egy részét.

A képen az öcsödi Szabadság Termelő Szövetkezet mesterséges levegőjét szemlélhetjük. Villanypásztor segíti az öntözött legelő legjobb kihasználását.

121. kép: Korszerű sertéstelep

A nagyüzemi sertéstenyésztésben egyre nagyobb szerepet kap a legkorszerűbb követelményeknek is megfelelő iparszerű állattartás.

A Hosszúhegyi Állami Gazdaság évi 6000 hizott sertés tartására berendezett telepe.

122. Lótenyésztés Bugacon

A mezőgazdaság fokozott gépesítése mellett a lóállomány napjainkban már nem emelkedik, de lóra még hosszú ideig szükség lesz a mezőgazdaságban.

A lótenyésztésre specializálódott állami gazdaságok elsősorban a minőségi tenyésztéssel foglalkoznak. Sport- és hűtőszelvényeink Európa-szerte keresettek.

A kép a bugaci ménest mutatja. A bugaci puszta lótenyésztése idegenforgalmi szempontból is jelentős, mert a parádés lovasbemutatók a hazai és külföldi turistákat egyaránt vonzzák.

A kép felhasználható az alföldi táj bemutatására is.

123. kép: Bábolnai keltető állomás

Hazánk az egy főre jutó baromfihústermelés és fogyasztás tekintetében Európában az első helyen áll.

Az elmúlt években a baromfitenyésztés üzemi formáiban igen jelentős volt az átalakulás. Számos szakosított nagyüzemi tojás- és broyler-gyár épült.

A képen a bábolnai baromfikombinát keltető gépei üzemelésben. A keltető állomás millió számra látja el az árutermelő gazdaságokat tenyész- és szaporítóanyaggal.

124. kép: Libatenyésztés Taktaközben

A Tisza és a Bodrog összefolyásától nyugatra - a kedvező természeti adottságokat kihasználva - létrehozták a nagyüzemi libatenyésztést. A Taktaközi Hegyalja Termelő Szövetkezet libatelepét szemlélteti a kép. A kitűnő környezetben gyorsan fejlődnek a magyar fajta husludak.

125. kép: Husfeldolgozás

Az állattenyésztés jelentős fejlődése a husipar gyors fejlődését is serkentette.

A husipari termékek hazánk állandó kiviteli cikkei.

A kép a Győr-Sopron megyei Husipari Vállalat kapuvári husfeldolgozó üzemét mutatja.

126. kép: Zalaegerszegi tejipari üzem

Délnyugat-Dunántul területén korán kifejlődött és nagy hagyományokkal rendelkezik a sajtermelés.

A képen a Zalaegerszegi Tejipari Vállalat sajtermelő terme látható.

127. kép: Debreceni Konzervgyár hűtőüzeme

A tartósítóipar fontos ága - a hűtőipar.

A Debreceni Konzervgyár hűtőüzemének kompresszorterme tekinthető meg a képen.

128. kép: Keleti pu. és környéke

A képen Budapest egyik legforgalmasabb közlekedési csomópontja, a Baross tér látható.

A közelmúltban kialakított közlekedési csomópontban mindaz megfigyelhető, ami a jövőben jellemezni fogja a főváros közlekedését (közúti felüljáró, gyalogos aluljáró, földalatti vasut stb.).

129. kép: Autópálya

A nemzetközi kapcsolatok és az idegenforgalom nagy fejlődése, valamint a hazai gépkocsiközlekedés rendkívül gyors növekedése halaszthatatlanná tette az ország úthálózatának korszerűsítését és új utak építését.

A képen a balatoni négysávos autópálya egyik szakaszát látjuk.

A személygépkocsi terjedése egyre több töltő-, javító-, valamint szervizállomás létrehozását indokolja.

130. kép: Tolóhajó

A folyami szállítás korszerűsítését szolgálja a képen látható tolóhajó.

131. kép: Hungária tengerjáró hajó

A harmadik öt éves tervben elkezdődött a kizárólag tengeri közlekedésre alkalmas hajók fogalomba állítása. Ezzel megindult az önálló tengeri flotta kiépítése, amelynek segítségével a magyar hajók az óceánokra is eljutnak.

A kép a Hungária nevű 6000 BRT tengeri hajót mutatja.

132. kép: Ferihegyi légikikötő

Hazánk földrajzi fekvése az európai légiutak szempontjából kedvező. A képen a budapesti Ferihegyi repülőtér látható. A repülőtér a nemzetközi előírásoknak megfelelő műszaki berendezéseivel alkalmas többmotoros vagy reaktív hajtású utasszállító gépek fogadására, a légifolyosókon közlekedő gépek radar ellenőrzésére és irányítására.

133. kép: A kereskedelmi hálózat fejlődése

Az elmúlt években jelentősen fejlődött a kiskereskedelmi bolthálózatunk. Önkiszolgáló ABC áruházak épültek, mint a budapesti József Attila lakótelepen is.

134. kép: Camping

Hazánkban a belföldi turizmus és üdülés a felszabadulás utáni években vált nagyméretűvé, a növekedés azóta is egyenletes. Nemzetközi idegenforgalmunk csak az elmúlt évtizedben bontakozott ki nagyobb mértékben. Az utóbbi években kb. 6 millió külföldi turista fordult meg hazánkban.

A gyors fejlődés szükségessé tette a camping-hálózat kiépítését. Az ország minden jelentősebb idegenforgalmi központja rendelkezik megfelelő campinggel.

A budapesti Római-fürdő campingje.

135. kép: A tihanyi lovasiskola

A külföldi turisták számára kedvelt sportolási és szórakozási lehetőséget biztosít a lovasiskolák felállítása. Az ország legfontosabb idegenforgalmi körzeteiben számos lovasiskola működik.

A képen megfigyelhető a tihanyi levendulás is. A levendulaolaj többféle gyógyszer és illatszer alapanyaga.

136. kép: Visegrád

A Dunakanyar gazdag csodálatosan szép üdülő- és kirándulólhelyekben. Hazánk e történelmi vidékét sokan látogatják, ahol a festői táj mellett az Anjou- és reneszánsz-kor páratlan emlékeire lelnek.

137. kép: Gemenc

Az őszi idényben nagyon sok külföldi vadászvendég keresi fel a gemenci erdő vadrezervátumát. A vadászat és a tenyészvadak eladása jelentős valutahozammal jár.

138. kép: Gellért-strandfürdő

Budapest egyik legszebb strandját szemlélteti a kép.

A Gellérthegy tövében fakadó 43-65°C-os gyógyviz már török hódoltság idejében is ismert volt.

A kép háttérében a reprezentatív Gellért-szálló és gyógyfürdő látható. A kád- és gőzfürdőn kívül pezsgőfürdő áll a vendégek rendelkezésére.

A radioaktív, mészhidrokarbonátos héviz izületi fájdalmak, légzőszervi megbetegedések és anyagcserezavarok gyógyítására alkalmas.

139. kép: Libegő

A képen a Jánoshegy közkedvelt libegőjét látjuk.

140. kép: Tapolcai tavasbarlang

A Tapolcai-medence festői bazaltvulkán hegyei mellett igen látogatott kirándulóhely a romantikus tapolcai tavasbarlang.

141. kép: Hortobágy

Idegenforgalmunk egyik leglátogatottabb helye a hortobágyi puszta.

A képen a 167 m hosszú, nyolc mederpilléren nyugvó híres hid részlete látható. Minden év augusztusában itt tartják meg a híres hidi vásárt, ami egyben a legnagyobb idegenforgalmi programot is jelenti.

E terület lesz hazánk legnagyobb nemzeti parkja.

142. kép: Budapesti Nemzetközi Vásár

Minden év tavaszán megrendezik a Budapesti Nemzetközi Vásárt, ahol öt földrész sok országa mutatja be legújabb ipari termékeit.

143. kép: Konténerkikötő Csepelen

A Duna legfontosabb hazai kikötője Budapesten a "Csepeli Szabadkikötő", amely nemcsak hazai, hanem nemzetközi viszonylatban is igen jelentős.

A kikötőt korszerűsítése során konténerszállításra is alkalmas berendezésekkel szerelték fel.

144. kép: Volvo-Ikarus autóbuszok exportra

A képen a magyar-svéd kooperációban készült autóbuszok sorakoznak. A két ország közötti műszaki együttműködés mindkét fél számára előnyös és elősegíti a műszaki színvonal emelkedését. Hasonló kooperáció alakult ki Magyarország és Ausztria között is.

145. kép: Egyiptomi megrendelésre készített motorvonat

A Ganz-MÁVAG egyiptomi exportra készült termékét mutatja a kép. Hasonló közlekedési eszközöket négy kontinensre szállít a nagy tradíciókkal rendelkező gyár.

146. kép: Szegedi szalámi exportra

Százéves multra tekint vissza a Szegedi Szalámi Gyár. A gyár világhírű termékét több mint 30 országba exportáljuk. A szalámi az egyik leggazdaságosabb exportcikkünk.

A képen a gyár érlelő-száritó Uzemrészlege figyelhető meg.

147. kép: Budai részlet

Természeti környezete folytán a világ egyik legszebb fekvésű nagyvárosai közé tartozik Budapest. A budai oldal magasabb kilátó pontjairól megragadó, gyönyörű kilátás nyílik a Duna két partján elterülő világvárosra és a környező hegykoszorúra.

A kép előterében az újjáépített budai vár részlete.

148. kép: Pesti részlet

A Duna bal partján tágas félmedencében, teraszos síkságon a pesti városrész fekszik.

A két városrészt összekapcsolják a Dunát átívelő gyönyörű hidak.

149. kép: Kőszörűvölgyi víztároló

Az ivó- és ipari víz nagymérvű felhasználása számos új víztároló építését igényelte. A kép a Mátrában épült kőszörűvölgyi víztárolót mutatja.

A völgyet átívelő gát 21 méter mély mesterséges tavat duzzasztott fel, amely jól illeszkedik a festői környezetbe.

A víztároló Parádfürdőt és környékét látja el.

150. kép: Keszthelyi szennyvizeztisztító

A természetes vizekbe jutó nagymennyiségű szennyvíz beláthatatlan problémákat jelent az élővilág számára. Ezért égető kérdés a szennyvíz összegyűjtése és tisztítása.

A képen a Balaton vizének védelmére épült keszthelyi szennyvizeztisztító figyelhető meg.

